

PROGRAM KSZTAŁCENIA NA STUDIACH I STOPNIA

KIERUNEK: PRACA SOCJALNA (profil praktyczny)

obowiązujący od roku akademickiego 2018/2019

*(uwzględniający Stanowiska interpretacyjne nr 3/2020, nr 4/2020, nr 5/2020
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej;
zmiany w obowiązującym programie kształcenia zostały wprowadzone
Uchwałą Nr 51/2020 Senatu PWSliP w Łomży z dnia 29 października 2020r.)*

Spis treści:

I. Informacje podstawowe	2
1. Wymagania wstępne	3
2. Ogólne cele kształcenia	3
3. Sylwetka absolwenta	4
4. Związek programu z misją i strategią PWSliP w Łomży	5
5. Konsultacje dotyczące programu kształcenia	6
II. Efekty kształcenia	7
1. Kierunkowe efekty kształcenia	7
2. Modułowe efekty kształcenia	11
III. Ramowy program studiów oraz podstawowe sposoby jego weryfikacji	13
1. Elementy programu studiów – moduły kształcenia	13
2. Ramowy program studiów	15
2.1 Ramowy program studiów stacjonarnych	15
2.2 Ramowy program studiów niestacjonarnych	17
3. Podstawowe sposoby weryfikacji efektów kształcenia	19
IV. Plan studiów	22
1. Plan studiów stacjonarnych	22
2. Plan studiów niestacjonarnych	27
V. Praktyki zawodowe	32
1. Ogólna charakterystyka organizacji praktyk	32
2. Założenia i zasady organizacji praktyk zawodowych	33
3. Cele i program praktyk zawodowych	34
4. Miejsce odbywania praktyk zawodowych	36
5. System nadzoru i zaliczania praktyk zawodowych	37
VI. Wskaźniki ilościowe na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych	39

I. Informacje podstawowe

Jednostka prowadząca studia	Państwowa Wyższa Szkoła Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży Wydział Nauk Społecznych i Humanistycznych
Nazwa kierunku studiów	Praca socjalna
Specjalności	brak
Specjalizacje	brak
Poziom kształcenia	studia I stopnia
Profil kształcenia	praktyczny
Forma studiów	stacjonarne / niestacjonarne
Liczba semestrów	6
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwenta	licencjat
Przyporządkowanie do obszaru lub obszarów kształcenia	obszar nauk społecznych
Dziedziny i dyscypliny naukowe, do których odnoszą się kierunkowe efekty kształcenia ¹	Dziedziny nauk społecznych: pedagogika, psychologia, socjologia
Łączna liczba punktów ECTS	180 na studiach stacjonarnych i 180 na studiach niestacjonarnych, w tym: – za przedmioty ogólnouczelniane: 4 ECTS – za przedmioty podstawowe: 31 ECTS – za przedmioty kierunkowe: 44 ECTS – za przedmioty uzupełniające: 52 ECTS – za praktyki zawodowe: 34 ECTS – za przygotowanie pracy dyplomowej: 15 ECTS

¹ Program studiów obowiązuje od roku 2018/2019. Terminem obowiązującym był termin efekty kształcenia. Dlatego też ilekroć jest mowa w poniższym dokumencie o „efektach kształcenia”, to należy przez to rozumieć „efekty uczenia się”. Podobnie termin „program kształcenia” oznacza „program studiów”.

1. Wymagania wstępne

Warunkiem przyjęcia na studia na kierunku Praca socjalna jest posiadanie świadectwa dojrzałości lub dokumentu równoważnego. Kwalifikacja kandydatów prowadzona jest na podstawie konkursu świadectw dojrzałości. W przypadku, gdy kandydat legitymuje się świadectwem tzw. „Nowa Matura”, konkurs świadectw prowadzony jest w oparciu o wynik egzaminu maturalnego z historii, matematyki, geografii lub wiedzy o społeczeństwie na poziomie podstawowym oraz języka obcego również na poziomie podstawowym. Jeżeli kandydat zdawał poziom rozszerzony, liczbę punktów mnoży się przez 1,5. W przypadku, gdy kandydat legitymował się świadectwem dojrzałości tzw. „Stara Matura”, konkurs świadectw prowadzony jest w oparciu o wynik egzaminów z tych samych przedmiotów co w przypadku „Nowa Matura”. Jeśli kandydat nie zdawał egzaminu z języka obcego pod uwagę bierze się ocenę z egzaminu z języka polskiego.

2. Ogólne cele kształcenia

Podstawowym celem kształcenia na kierunku Praca socjalna jest przekazanie studentom najaktualniejszej i jednocześnie praktycznej wiedzy z zakresu nauk społecznych oraz kształtowanie myślenia o jej przydatności i skuteczności w rozwiązywaniu problemów społecznych. Tym samym studentów przygotowuje się do podjęcia pracy w roli samodzielnych, wykwalifikowanych pracowników socjalnych, w różnego rodzaju organizacjach, zwłaszcza gminnych, powiatowych i samorządowych instytucjach, podmiotach ekonomii społecznej, organizacji pozarządowych, stowarzyszeniach związanych z pomocą społeczną i wsparciem socjalnym.

Ponadto jako istotne i towarzyszące całemu procesowi kształcenia na kierunku Praca socjalna wyodrębnić można cele związane z:

- kształtowaniem umiejętności rozumienia rzeczywistości społecznej;
- kształtowaniem empatii i aktywnej postawy wobec problemów społecznych;
- kształtowaniem etycznej postawy w pracy i w życiu;
- kształtowaniem zaangażowania i poczucia odpowiedzialności osobistej za społeczeństwo i decyzje podejmowane w środowisku pracy;
- kształtowaniem umiejętności niezbędnych do komunikacji interpersonalnej i społecznej;
- kształtowaniem umiejętności pozyskiwania, selekcjonowania oraz przetwarzania i przekazywania informacji z wykorzystaniem różnych źródeł;

- kształceniem absolwenta działającego aktywnie samodzielnie i w grupie;
- kształtowaniem i rozwijaniem u studentów poczucia konieczności uczenia się przez całe życie oraz potrzeby planowania własnego rozwoju zawodowego;
- wzmacnianiem potrzeby samorealizacji zwłaszcza w zakresie pracy socjalnej;
- przygotowaniem studentów do podjęcia uzupełniających studiów drugiego stopnia, kończących się uzyskaniem tytułu magistra oraz do kontynuowania kształcenia na studiach podyplomowych.

3. Sylwetka absolwenta

W trakcie studiów na kierunku Praca socjalna studenci zdobywają obszerną wiedzę socjologiczną i psychologiczną potrzebną do zrozumienia mechanizmów kształtujących zachowania ludzi oraz wspierania w nich pożądaných zmian. Również ważnym elementem kształcenia jest wiedza o uwarunkowaniach prawnych, środowiskowych, urzędowo-administracyjnych, a także regulacjach UE dotyczących pracy socjalnej. Ponadto studenci poznają podstawy pedagogiki, filozofii, wiedzy ekonomicznej, prawnej i politologicznej. Absolwent pracy socjalnej posiada także interdyscyplinarną wiedzę obejmującą zagadnienia z zakresów wspomnianych wyżej przedmiotów, która pozwala dogłębnie, w różnych kontekstach poznać istotę ludzką i procesy społeczne. Niezbędnym elementem w procesie przygotowania do zawodu jest położenie nacisku na kształtowanie właściwej postawy moralnej studenta wobec odbiorców pomocy uwzględniającej godność osoby ludzkiej.

W procesie kształcenia na kierunku Praca socjalna zwraca się szczególną uwagę na powiązanie wiedzy teoretycznej z praktyką oraz wyrabianie umiejętności wspomagania zmian w relacji jednostka – środowisko społeczne. Istotne jest też wykształcenie umiejętności pracy indywidualnej i pracy w zespołach. Studenci kierunku Praca socjalna są przygotowywani do opanowania języka obcego na poziomie biegłości B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy oraz potrafią posługiwać się językiem specjalistycznym z zakresu szeroko pojętej problematyki społecznej i psychologicznej. Studenci pracy socjalnej mają możliwość uczestnictwa w wydarzeniach i konferencjach naukowych, które są elementem kształcenia integrującym studentów, pracowników uczelni ze środowiskiem – mieszkańcami Łomży. Dzięki nim studenci mają szansę zapoznać się z problemami bezdomnych, wykluczonych, uchodźców, alkoholików, więźniów, jak również problemami stowarzyszeń i organizacji niedochodowych, jednostek ekonomii społecznej, hospicjów, ośrodków terapeutycznych, ośrodków dla nieletnich, domów spokojnej starości, a także pracy socjalnej

w policji czy więziennictwie.

Absolwent kierunku Praca socjalna posiada odpowiednią wiedzę, umiejętności i profil kompetencji niezbędnych dla realizacji zadań stawianych przed pracownikiem socjalnym:

- dokonywania diagnozy (analizy i oceny) sytuacji i zjawisk będących przyczyną trudnego położenia jednostek, grup (w tym grup ryzyka) i społeczności lokalnych;
- doboru i stosowania właściwych metod, technik i środków interwencji socjalnej oraz ewaluacji podejmowanych działań służących rozwiązywaniu problemów społecznych;
- przywracania lub podtrzymywania właściwych interakcji między jednostkami i społeczeństwem (doskonalenia funkcjonowania społecznego, współpracy ze środowiskami społecznymi),
- pobudzania samozaradności indywidualnej (działań samopomocowych) u osób, rodzin, grup i środowisk społecznych,
- kierowania służbami społecznymi i planowania społecznego, konstruowania strategii rozwiązywania konkretnych problemów społecznych jak np.: pomoc rodzinie, problemy ludzi starych, alkoholików, bezrobotnych itp.,
- inspirowania zmian społecznych, inicjowania nowych form pomocy osobom i rodzinom oraz powoływania instytucji świadczących pomoc – zwłaszcza w najbliższym środowisku lokalnym,
- prezentowania właściwych postaw moralnych, etycznych w procesie pomagania.

Absolwenci uzyskują tytuł licencjata i mogą podejmować pracę w instytucjach takich jak: regionalne ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie i ośrodki pomocy społecznej, a także gotowi są do pracy z rodzinami zastępczymi, w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, w domach pomocy społecznej dla osób starszych oraz w placówkach dla osób niepełnosprawnych ruchowo, chorych psychicznie, a także w jednostkach organizacyjnych do spraw zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu, w ośrodkach wsparcia, w placówkach dla bezdomnych, alkoholików i narkomanów, w zakładach karnych, w ośrodkach dla uchodźców oraz w organizacjach pozarządowych zajmujących się diagnozowaniem i przeciwdziałaniem wyżej wymienionym problemom. Absolwenci także są przygotowani do podjęcia studiów drugiego stopnia.

4. Związek programu kształcenia z misją i strategią PWSliP w Łomży

Program kształcenia na studiach I stopnia kierunku Praca socjalna jest spójny z misją i strategią Uczelni. Przyjęty praktyczny profil studiów oraz determinowany nim program zajęć,

służyć mają realizacji podstawowego założenia leżącego u podstaw misji Uczelni, którym jest kształcenie praktyków.

Podstawowym, a zarazem najbardziej ogólnym celem kształcenia na kierunku Praca socjalna jest przekazanie studentom nowoczesnej i praktycznej wiedzy z zakresu nauk społecznych oraz kształtowania myślenia o jej przydatności i skuteczności rozwiązywania niejednokrotnie bardzo trudnych spraw ludzkich, problemów społecznych i zawodowych w ramach zawodu pracownika socjalnego; przygotowanie do podjęcia pracy w roli samodzielnych wykwalifikowanych pracowników, mających wiedzę i umiejętności zawodowe niezbędne do realizacji zadań w różnego rodzaju organizacjach, zwłaszcza gminnych, powiatowych i samorządowych, instytucjach, podmiotach ekonomii społecznej, NGOs, stowarzyszeniach związanych z pomocą społeczną i wsparciem socjalnym. Jest to też kierunek tworzący w środowisku społecznym Łomży nową jakość dyskursu, przełamujący stereotypy nt. uchodźców, bezdomnych, a nawet inspirujący nowe wydarzenia społeczne o charakterze lokalnym (konferencje naukowe, współpraca z instytucjami, grupy wolontariuszy itp.). Studia pierwszego stopnia na kierunku Praca socjalna pozwalają na zdobycie wiedzy, umiejętności i kompetencji niezbędnych do funkcjonowania w zmieniającej się rzeczywistości ekonomiczno-prawnej, organizacyjnej i społecznej. Posiadane przez absolwenta kwalifikacje o charakterze ogólnym i szczegółowym ułożone są w trzech, powiązanych ze sobą sferach: wiedza, umiejętności i postawy (kompetencje społeczne).

Wskazane założenia kształcenia wpisują się w ustalone cele strategiczne PWSliP w Łomży, którymi są w szczególności: skupianie wybitnych specjalistów posiadających wiedzę naukową i doświadczenie praktyczne, którzy nastawieni są na praktyczne i przyjazne kształcenie studentów oraz na podejmowanie działań na rzecz otoczenia społeczno-gospodarczego (cel 1.); doskonalenie i stała adaptacja oferty dydaktycznej do zmieniających się potrzeb edukacyjnych, w tym „upraktycznienie” kierunków studiów (cel 4.); włączenie praktyków w proces kształcenia studentów oraz tworzenie sieci instytucji stwarzających studentom możliwość odbywania praktyk i staży (w ramach celu 5.).

5. Konsultacje dotyczące programu kształcenia

W procesie tworzenia programu kształcenia, w tym w określaniu efektów kształcenia oraz programu i planów studiów uwzględnione zostały opinie interesariuszy wewnętrznych oraz zewnętrznych, tj. opinie wyrażone przez:

- studentów semestru IV i VI studiów stacjonarnych i niestacjonarnych kierunku Praca socjalna dotyczące ich oczekiwań i potrzeb (przeprowadzono ankiety w kwietniu 2018 r.);
- nauczycieli realizujących zajęcia dydaktyczne na kierunku Praca socjalna biorących udział w tworzeniu niniejszego programu m.in. podczas spotkań Zakładu Badań Społecznych (marzec/kwiecień 2018 r.);
- opinie interesariuszy zewnętrznych uzyskane zostały dzięki rozesłanym do nich ankietom (marzec 2018 r.)².

II. Efekty kształcenia

1. Kierunkowe efekty kształcenia

W związku z nieustannym procesem analiz, który wynika ze zmian w aktach prawnych MNiSW oraz z gromadzonych doświadczeń i w oparciu o sugestie płynące od praktyków korekcie ulegają też dokumenty związane z procesem kształcenia na kierunku Praca socjalna. Zmiany te wymagają wprowadzenia korekty w obrębie kierunkowych efektów kształcenia, w stosunku do tych, które zostały zatwierdzone przez Senat PWSliP w Łomży w 2012 r. Ilość wprowadzonych zmian nie przekracza zalecanych 30% zgodnie z *Rozporządzeniem MNiSW w sprawie warunków prowadzenia studiów* z dnia 16 września 2016 r.

Uwzględniając specyfikę kierunku studiów prowadzonych w PWSliP w Łomży oraz uniwersalne charakterystyki drugiego stopnia, określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r. Polskiej Ramy Kwalifikacji (poziom 6), przyjęto poniższe kierunkowe efekty kształcenia, tj. kwalifikacje, które mają być osiągnięte przez każdego z absolwentów studiów PWSliP w Łomży kierunku Praca socjalna.

² Ankiety i ich szczegółowe opracowanie znajduje się w Zakładzie Badań Społecznych (od 2019/2020 Zakład Pracy Socjalnej)

Kierunkowe efekty kształcenia z odniesieniem do charakterystyk drugiego stopnia polskiej ramy kwalifikacji typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego, a także w odniesieniu do programu zatwierdzonego przez MNiSW w 2010 r.

Objaśnienie oznaczeń:

P – poziom PRK

U – charakterystyka uniwersalna

W- wiedza

W zakresie wiedzy:

G – zakres i głębokość

K - kontekst

U – umiejętności

W zakresie umiejętności:

W – wykorzystanie wiedzy

K – komunikowanie się

O – organizacja pracy

U – uczenie się

K – kompetencje społeczne

W zakresie kompetencji społecznych:

K – oceny / krytyczne podejście

O – odpowiedzialność

R – rola zawodowa

Kierunkowe efekty kształcenia

Symbol kierunkowych efektów kształcenia obowiązujący od 2018/2019r.	Symbol kierunkowych efektów kształcenia zatwierdzonych w 2012 r.	Opis efektów kształcenia dla kierunku Absolwent po ukończeniu kierunku studiów zna i rozumie (W) potrafi (U) jest gotów do (K)	Odniesienie do charakterystyk poziomów PRK	
			Uniwersalna charakterystyka pierwszego stopnia (U)	Charakterystyki drugiego stopnia typowe dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego (S)
WIEDZA				
K_W01	PS_W01	w zaawansowanym stopniu zna i rozumie podstawowe zagadnienia z zakresu dyscyplin naukowych (socjologia, psychologia, pedagogika, ekonomia, prawo) tworzących podstawy teoretyczne dla pracy socjalnej;	P6U_W	P6S_WG
K_W02	PS_W03	w zaawansowanym stopniu zna i rozumie wybrane zagadnienia z zakresu biomedycyny i psychologii pozwalające zrozumieć relacje człowiek-środowisko oraz umożliwiające zrozumienie procesów zachodzących w organizmie człowieka gwarantujących jego dobre funkcjonowanie biologiczne, psychiczne i społeczne;	P6U_W	P6S_WK

K_W03	PS_W06	w zaawansowanym stopniu zna i rozumie istotę relacji między strukturami i instytucjami społecznymi i ich elementami oraz więzi społecznych kluczowych w pełnieniu roli pracownika socjalnego;	P6U_W	P6S_WG
K_W04	PS_W02	zna i rozumie podstawowe ekonomiczne uwarunkowania mechanizmów działania służb społecznych; ma wiedzę na temat ekonomii społecznej oraz uwarunkowań i zasad pobudzania indywidualnej oraz lokalnej przedsiębiorczości;	P6U_W	P6S_WK
K_W05	PS_W04	w zaawansowanym stopniu zna i rozumie wybrane zagadnienia filozoficzne, w tym etyczne i antropologiczne, pedagogiczne oraz socjologiczne pozwalające zrozumieć istotę bytu i działań człowieka oraz procesów społecznych;	P6U_W	P6S_WG
K_W06	PS_W05	w zaawansowanym stopniu zna i rozumie podstawowe zadania, funkcje i zasady tworzenia oraz prawne i etyczne uwarunkowania działalności instytucji i organizacji pomocy społecznej, służby zdrowia, rynku pracy, edukacji, i innych, w których wykonuje swoją pracę pracownik socjalny lub z którymi współpracuje w ramach zespołów interdyscyplinarnych;	P6U_W	P6S_WG P6S_WK
K_W07	PS_W13	w zaawansowanym stopniu zna i rozumie istotę i zakres zadań ustawowych i statutowych realizowanych przez instytucje państwowe, samorządowe oraz organizacje pozarządowe funkcjonujące w obszarze polityki społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem pracy socjalnej;	P6U_W	P6S_WG
K_W08	PS_W09	zna i rozumie normy prawne regulujące rozwiązywanie problemów społecznych w Polsce, Europie, na świecie, ze szczególnym uwzględnieniem problemów socjalnych;	P6U_W	P6S_WK
K_W09	PS_W10	w zaawansowanym stopniu zna i rozumie procesy zmian, ich uwarunkowania, skalę i przebieg w obszarze polityki społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem pracy socjalnej;	P6U_W	P6S_WG
K_W10	PS_W12	w zaawansowanym stopniu zna i rozumie podstawowe zagadnienia z zakresu metodyki wykonywania zadań zawodowych pracownika socjalnego, normy, standardy i procedury stosowane w instytucjach pomocy społecznej w Polsce i Europie;	P6U_W	P6S_WG
K_W11	PS_W15	w zaawansowanym stopniu zna i rozumie różnego rodzaju zjawiska patologii społecznej, ich złożone uwarunkowania, przejawy, skutki oraz formy pracy z osobami i rodzinami dysfunkcyjnymi;	P6U_W	P6S_WG
K_W12	PS_W14	w zaawansowanym stopniu zna i rozumie zagadnienia dotyczące rodziny jako mikrośrodowiska, jej roli w społeczeństwie i w życiu jednostek oraz zna metody diagnozowania problemów rodziny i formy jej wspierania, wykorzystywane w pracy socjalnej;	P6U_W	P6S_WG P6S_WK
K_W13	PS_W07	w zaawansowanym stopniu zna i rozumie metodologię badań społecznych umożliwiającą projektowanie, przeprowadzanie, interpretację wyników badań i wdrażanie wynikających z nich wniosków w obszarze pracy socjalnej;	P6U_W	P6S_WG P6S_WK
K_W14	PS_W11	w zaawansowanym stopniu zna i rozumie procesy związane z komunikacją interpersonalną i społeczną (uwarunkowania, prawidłowości i zakłócenia);	P6U_W	P6S_WK
K_W15	PS_W16	zna i rozumie podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego;	P6U_W	P6S_WK
K_W16	Nowy efekt	w zaawansowanym stopniu zna i rozumie zasady organizowania działań ukierunkowanych na rozwiązywanie problemów w obszarze pracy socjalnej; zna w zaawansowanym stopniu metody pracy socjalnej i warunki ich praktycznego stosowania;	P6U_W	P6S_WG
UMIEJĘTNOŚCI				
K_U01	PS_U01	potrafi wykorzystywać posiadaną wiedzę, aby prawidłowo interpretować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy społeczne w warunkach nie w pełni przewidywalnych, wykorzystując odpowiednie narzędzia i metody z zakresu pracy socjalnej i nauk społeczno-humanistycznych, w tym głównie psychologii, pedagogiki, socjologii, ekonomii, polityki społecznej, etyki;	P6U_U	P6S_UW
K_U02	PS_U10	umie docierać do właściwych źródeł wiedzy i korzystać z nich w analizie procesów i zjawisk społecznych;	P6U_U	P6S_UW
K_U03	Nowy efekt	potrafi prawidłowo rozpoznawać, analizować i oceniać zjawiska wskazujące na potrzebę uzyskania świadczeń z pomocy społecznej oraz umie stosować obowiązujące procedury administracyjne i zasady ustalania prawa do świadczeń społecznych oraz kryteria ich przyznawania;	P6U_U	P6S_UW
K_U04	PS_U09	potrafi prawidłowo interpretować działania instytucji pomocy społecznej	P6U_U	P6S_UW

		oraz analizować i oceniać ich decyzje;		
K_U05	PS_U02	umie wykorzystać posiadaną wiedzę w praktyce pracy socjalnej, w tym w diagnozowaniu przyczyn, przebiegu i uwarunkowań problemów społecznych (ze szczególnym uwzględnieniem problemów bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych, psychologicznych) na poziomie lokalnym i regionalnym;	P6U_U	P6S_UW
K_U06	PS_U03	potrafi prognozować praktyczne skutki procesów i zjawisk społecznych (ze szczególnym uwzględnieniem bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych, psychologicznych) w wymiarze regionalnym, lokalnym, a także w odniesieniu do poszczególnych grup społecznych, rodzin i osób;	P6U_U	P6S_UW P6S_UK
K_U07	PS_U04	umie identyfikować i rozwiązywać złożone, nietypowe problemy pojawiające się w obszarach rzeczywistości społecznej (związane z sytuacją ekonomiczną, polityczną, społeczną i kondycją psychiczną człowieka) właściwie dobierając źródła wiedzy, wnikliwie analizując informacje i dokonując ich oceny;	P6U_U	P6S_UK
K_U08	PS_U06	posiada praktyczne umiejętności konstruowania i realizacji strategii rozwiązywania wybranych problemów społecznych na różnych poziomach: regionu, powiatu, gminy, rodziny, jednostki, potrafi ją przedstawiać, argumentować jej zasadność i konstruktywnie o niej dyskutować;	P6U_U	P6S_UK
K_U09	PS_U09	umie planować, realizować i przeprowadzać badania ewaluacyjne działań służących rozwiązywaniu problemów społecznych;	P6U_U	P6S_UW
K_U10	PS_U05	potrafi prawidłowo interpretować podstawowe normy prawne zawarte w Konstytucji RP, ustawie o pomocy społecznej i innych szczegółowych aktach prawnych w celu rozwiązywania konkretnych problemów z obszaru pracy socjalnej;	P6U_U	P6S_UW
K_U11	Nowy efekt	potrafi posługiwać się uniwersalnymi zasadami i normami etycznymi w podejmowanej działalności; stosuje w praktyce najwyższe standardy etyki zawodowej zawarte w kodeksie etyki zawodu pracownika socjalnego;	P6U_U	P6S_UO P6S_UU
K_U12	PS_U07	potrafi efektywnie komunikować się, brać udział w debacie, kierować konfliktem, podejmować interwencję w sytuacjach kryzysowych; potrafi stosować metody, techniki i środki interwencji socjalnej;	P6U_U	P6S_UK
K_U13	PS_U08	ma rozwinięte umiejętności w zakresie komunikacji, potrafi używać terminologii z obszaru pracy socjalnej przygotowując komunikaty pisemne i ustne, wyrażając myśli w sposób klarowny i logiczny, dopasowując przekaz do wykorzystywanego medium i do odbiorcy;	P6U_U	P6S_UK
K_U14	Nowy efekt	posiada umiejętność planowania i organizowania pracy indywidualnej oraz pracy w zespole, a także współdziałania z innymi osobami w ramach prac zespołowych;	P6U_U	P6S_UW
K_U15	PS_U11	umie inicjować nowe formy pomocy osobom i rodzinom wymagającym interwencji społecznej;	P6U_U	P6S_UO P6S_UU
K_U16	PS_U12	posługuje się językiem obcym na poziomie odpowiadającym wymaganiom określonym dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego;	P6U_U	P6S_UK
K_U17	PS_U13	potrafi przedstawić w języku polskim (w formie pisemnej i ustnej) wybrane zagadnienia z zakresu pracy socjalnej oraz dyscyplin komplementarnych, wykorzystując podstawowe ujęcia teoretyczne i inne źródła;	P6U_U	P6S_UW
K_U18	PS_U14	umie dokonać właściwego doboru metod, technik i narzędzi, w tym technik informacyjno-komunikacyjnych w pracy socjalnej;	P6U_U	P6S_UW
K_U19	Nowy efekt	potrafi samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie;	P6U_U	P6S_UU
KOMPETENCJE SPOŁECZNE				
K_K01	PS_K01	jest gotów do krytycznej oceny poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego doskonalenia się zawodowego i rozwoju osobistego, sprawnie dokonuje oceny własnych kompetencji i doskonali umiejętności, wyznacza kierunki samorealizacji;	P6U_K	P6S_KK
K_K02	PS_K02	jest gotów do pracy w zespole, przyjmowania różnorodnych ról społecznych adekwatnie do własnych predyspozycji osobowościowych i kompetencji zawodowych;	P6U_K	P6S_KR
K_K03	PS_K04	jest gotów do rozwiązywania problemów związanych z pracą pracownika socjalnego, doceniając przy tym znaczenie wiedzy i wykorzystując opinie ekspertów w procesie ich rozwiązywania;	P6U_K	P6S_KO
K_K04	PS_K06	jest gotów do wypełniania zobowiązań społecznych; potrafi myśleć	P6U_K	P6S_KR

		perspektywicznie i działać w sposób przedsiębiorczy na rzecz interesu publicznego;		
K_K05	PS_K07	ma przekonanie o sensie, wartości i potrzebie podejmowania profesjonalnych działań jako pracownik socjalny działający na rzecz środowiska społecznego; jest gotowy do podejmowania wyzwań zawodowych; wykazuje aktywność, podejmuje trud i odznacza się wytrwałością w realizacji indywidualnych i zespołowych działań;	P6U_K	P6S_KR P6S_KO
K_K06	PS_K08	jest gotowy do odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, w tym dostrzega i formułuje problemy moralne i dylematy etyczne związane z własną i cudzą pracą, poszukuje optymalnych rozwiązań, postępuje zgodnie z zasadami etyki i wymaga tego od innych, a także dba o dorobek i tradycje zawodu;	P6U_K	P6S_KR

2. Modułowe efekty kształcenia

Zdefiniowane powyżej kierunkowe efekty kształcenia na kierunku Praca socjalna pierwszego stopnia osiąmane są poprzez realizację przewidzianych programem studiów modułów kształcenia, które odpowiadają grupom przedmiotów/zajęć.

Modułowe efekty kształcenia z odniesieniem do kierunkowych efektów kształcenia

Moduł kształcenia	Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia w zakresie		
	wiedzy:	umiejętności:	kompetencji społecznych:
M_1 Przedmioty ogólnouczelniane	Efekty kształcenia w kategorii Wiedza i Umiejętności odnoszą się do kierunkowych efektów kształcenia kierunku, który realizuje dany przedmiot.		Efekty kształcenia w kategorii Kompetencje społeczne są wybierane przez prowadzących przedmiot spośród efektów kształcenia obowiązujących na kierunku Praca socjalna.
M_2 Przedmioty podstawowe	K_W01 K_W02 K_W03 K_W04 K_W05 K_W06 K_W13 K_W16	K_U01 K_U02 K_U03 K_U04 K_U05 K_U06 K_U08 K_U11 K_U15 K_U16	K_K01 K_K02 K_K03

M_3 Przedmioty kierunkowe	K_W01 K_W03 K_W09 K_W10 K_W11 K_W12	K_U01 K_U02 K_U03 K_U04 K_U05 K_U06 K_U07 K_U08 K_U09 K_U12 K_U10	K_K01 K_K02 K_K05 K_K06
M_4 Przedmioty uzupełniające	K_W01 K_W02 K_W03 K_W06 K_W07 K_W08 K_W11 K_W12 K_W14 K_W15	K_U01 K_U02 K_U04 K_U05 K_U06 K_U07 K_U09 K_U10 K_U11 K_U12 K_U13 K_U16 K_U17 K_U18 K_U19	K_K01 K_K02 K_K03 K_K06
M_5 Praktyki	K_W06 K_W07 K_W08 K_W10	K_U07 K_U14 K_U15 K_U18	K_K01 K_K02 K_K03 K_K04 K_K06
M_6 Przygotowanie pracy dyplomowej	K_W01 K_W02 K_W03 K_W04 K_W05 K_W06 K_W07 K_W08 K_W11 K_W12 K_W13 K_W15 K_W16	K_U01 K_U02 K_U04 K_U05 K_U07 K_U13 K_U16 K_U17	K_K01 K_K03 K_K05 K_K06

III. Ramowy program studiów oraz podstawowe sposoby jego weryfikacji

1. Elementy programu studiów – moduły kształcenia

Program kształcenia na kierunku Praca socjalna, studia I stopnia, realizowany jest w określonych obszarach stanowiących moduły kształcenia. Kryteriami wyróżnienia poszczególnych modułów jest ogólny lub szczegółowy przedmiot kształcenia; charakter przedmiotu: ogólnouczeniowy, podstawowy, kierunkowy lub uzupełniający; forma realizacji zajęć (akademicka, praktyczna lub mieszana).

Moduły kształcenia studiów I stopnia

Kierunek: Praca socjalna

NAZWA MODUŁU	PRZEDMIOTY lub ZAJECIA WCHODZĄCE W SKŁAD MODUŁU	pkt ECTS
M_1 Przedmioty ogólnouczeniowe 4 pkt. ECTS	Wykład ogólnouczeniowy I* (2)	2
	Wykład ogólnouczeniowy II* (5)	2
	Wychowanie fizyczne (1)	0
RAZEM		4
M_2 Przedmioty podstawowe 31 pkt. ECTS	Socjologia (1)	3
	Wprowadzenie do psychologii (1)	3
	Pedagogika (1)	3
	Podstawy ekonomii i zarządzania (1)	2
	Pedagogika opiekuńczo-społeczna (2)	3
	Metodologia badań społecznych (2)	3
	Technologia informacyjno-komunikacyjna (2)	2
	Psychologia zachowań społecznych (2)	3
	Metody badań społecznych (3)	2
	Podstawy wiedzy o rozwoju biopsychicznym człowieka w cyklu życia (3)	2
	Filozofia społeczna (3)	2
	Etyka w pracy pracownika socjalnego (5)	2
RAZEM		30
M_3 Przedmioty kierunkowe 44 pkt. ECTS	Wprowadzenie do pracy socjalnej (1)	3
	Organizacja pomocy społecznej (1)	3
	Polityka społeczna (1)	2
	Organizacje pozarządowe w systemie pomocy społecznej (1)	2
	Metodyka pracy socjalnej (3)	3
	Interwencja kryzysowa (2)	3
	Prawo i procedura administracyjna w pomocy społecznej (2)	3
	Rynek pracy/Zarządzanie personelem	2

	w instytucjach pomocy społecznej* (2)	
	Problemy i zagrożenia społeczne/Pomoc postpenitencyjna* (3)	2
	Warsztat pracy pracownika socjalnego (2)	3
	Sytuacja socjalna i problemy społeczno-kulturowe niepełnosprawnych/Praca z osobami z niepełnosprawnością i ich rodzinami* (3)	2
	Poradnictwo (3)	4
	Superwizja w pracy socjalnej (6)	3
	Opracowanie i wdrożenie projektu socjalnego (6)	3
	Ewaluacja projektu socjalnego (6)	3
	Zabezpieczenie społeczne/ Pomoc społeczna w systemie zabezpieczenia społecznego* (6)	3
	RAZEM	44
M_4 Przedmioty uzupełniające 52 pkt. ECTS	Język obcy* (1, 2, 3, 4)	8
	Komunikacja społeczna w pracy socjalnej (1)	2
	Ochrona własności intelektualnej (1)	2
	Wykluczenie społeczne (1)	3
	Przestępczość i niedostosowanie/Agresja i przemoc we współczesnym społeczeństwie* (2)	2
	Wielokulturowość w pomocy społecznej/Problemy osób powracających z zagranicy* (2)	2
	Wykład monograficzny* (3, 4, 5, 6)	9
	Psychopatologia (3)	2
	Zróżnicowanie i nierówności społeczne/Marketing działań pomocy społecznej* (3)	2
	Starość i procesy starzenia w pracy pracownika socjalnego/Asystent osoby starszej i niepełnosprawnej* (3)	3
	Sytuacja socjalna i problemy społeczno-kulturowe migrantów/Społeczne aspekty samorządu terytorialnego* (4)	2
	Socjologia rodziny/Problemy współczesnej rodziny* (4)	3
	Rozwiązywanie problemów społecznych/Praca socjalna z osobami bezdomnymi i streetworking* (4)	2
	Społeczne uwarunkowania edukacji dorosłych (3)	2
	Problemy uzależnień/Zagrożenia cywilizacyjne* (6)	3
	Współczesne społeczeństwo polskie/Dylematy społeczne w ponowoczesności* (6)	3
	Pomoc rodzinie dysfunkcyjnej/Rodziny wieloprotymowe w systemie pomocy społecznej* (6)	3
	RAZEM	53
M_5	Praktyka zawodowa – kierunkowa (4)	15

Praktyki 34 pkt ECTS	Praktyka zawodowa – dyplomowa (5)	19
	RAZEM	34
M_6 Przygotowanie pracy dyplomowej 15 pkt ECTS	Seminarium dyplomowe* (4, 5, 6)	15
	RAZEM	15
ŁĄCZNIE		180

(...) semestr, na którym realizowany jest przedmiot

* zajęcia, spośród których wyboru dokonuje student

2. Ramowy program studiów

2.1. Ramowy program studiów stacjonarnych

Liczba godzin dydaktycznych na kierunku studiów Praca socjalna, na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia wynosi łącznie 2 565 godzin, w tym 720 godzin zegarowych praktyk zawodowych, co odpowiada 960 godzinom dydaktycznym³. Liczba punktów ECTS wynosi łącznie 180. Obciążenia godzinowe i pkt ECTS w poszczególnych modułach przedmiotów syntetycznie prezentują się następująco:

NAZWA MODUŁU	PRZEDMIOTY lub ZAJECIA WCHODZĄCE W SKŁAD MODUŁU	Liczba godzin	pkt ECTS
M_1 Przedmioty ogólnouczeniowe 4 pkt. ECTS	Wykład ogólnouczeniowy I* (2)	30	2
	Wykład ogólnouczeniowy II* (5)	30	2
	Wychowanie fizyczne (1)	30	0
RAZEM		90	4
M_2 Przedmioty podstawowe 31 pkt. ECTS	Socjologia (1)	30	3
	Wprowadzenie do psychologii (1)	30	3
	Pedagogika (1)	30	3
	Podstawy ekonomii i zarządzania (1)	30	2
	Pedagogika opiekuńczo-społeczna (2)	30	3
	Metodologia badań społecznych (2)	30	3
	Technologia informacyjno-komunikacyjna (2)	30	2
	Psychologia zachowań społecznych (2)	30	3
	Metody badań społecznych (3)	30	2
	Podstawy wiedzy o rozwoju biopsychicznym człowieka w cyklu życia (3)	30	2
	Filozofia społeczna (3)	20	2

³ Zgodnie ze Stanowiskiem interpretacyjnym nr 3/2020 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 21 maja 2020r., uszczegółowiony został zapis dotyczący liczby godzin praktyki zawodowej. Studenci zobowiązani są do realizacji 720 godzin zegarowych praktyk zawodowych, które nieprawidłowo zostały zaliczone do zestawienia wszystkich realizowanych godzin dydaktycznych na kierunku Praca socjalna bez przeliczenia ich na godziny dydaktyczne. Na mocy Uchwały Nr 51/2020 Senatu PWSliP w Łomży zostały wprowadzone zmiany w obowiązującym programie studiów wynikające z potrzeby dostosowania programu studiów do Stanowisk interpretacyjnych PKA opublikowanych w Bazie orzecznictwa.

	Etyka w pracy pracownika socjalnego (5)	15	2
	RAZEM	335	30
M_3 Przedmioty kierunkowe 44 pkt. ECTS	Wprowadzenie do pracy socjalnej (1)	40	3
	Organizacja pomocy społecznej (1)	30	3
	Polityka społeczna (1)	30	2
	Organizacje pozarządowe w systemie pomocy społecznej (1)	15	2
	Metodyka pracy socjalnej (3)	40	3
	Interwencja kryzysowa (2)	30	3
	Prawo i procedura administracyjna w pomocy społecznej (2)	30	3
	Rynek pracy/Zarządzanie personelem w instytucjach pomocy społecznej* (2)	20	2
	Problemy i zagrożenia społeczne/Pomoc postpenitencjarna* (3)	30	2
	Warsztat pracy pracownika socjalnego (2)	30	3
	Sytuacja socjalna i problemy społeczno-kulturowe niepełnosprawnych/Praca z osobami z niepełnosprawnością i ich rodzinami* (3)	30	2
	Poradnictwo (3)	50	4
	Superwizja w pracy socjalnej (6)	30	3
	Opracowanie i wdrożenie projektu socjalnego (6)	30	3
	Ewaluacja projektu socjalnego (6)	30	3
	Zabezpieczenie społeczne/ Pomoc społeczna w systemie zabezpieczenia społecznego* (6)	20	3
	RAZEM	485	44
M_4 Przedmioty uzupełniające 52 pkt. ECTS	Język obcy* (1, 2, 3, 4)	120	8
	Komunikacja społeczna w pracy socjalnej (1)	30	2
	Ochrona własności intelektualnej (1)	20	2
	Wykluczenie społeczne (1)	30	3
	Przestępczość i niedostosowanie/Agresja i przemoc we współczesnym społeczeństwie (2)*	30	2
	Wielokulturowość w pomocy społecznej/Problemy osób powracających z zagranicy* (2)	20	2
	Wykład monograficzny* (3, 4, 5, 6)	60	9
	Psychopatologia (3)	30	2
	Zróżnicowanie i nierówności społeczne/Marketing działań pomocy społecznej* (3)	20	2
	Starość i procesy starzenia w pracy pracownika socjalnego/Asystent osoby starszej i niepełnosprawnej* (3)	30	3
	Sytuacja socjalna i problemy społeczno-kulturowe migrantów/Społeczne aspekty samorządu terytorialnego* (4)	20	2
	Socjologia rodziny/Problemy współczesnej rodziny* (4)	30	3
	Rozwiązywanie problemów społecznych/Praca socjalna z osobami bezdomnymi i streetworking*	20	2

	(4)		
	Społeczne uwarunkowania edukacji dorosłych (3)	20	2
	Problemy uzależnień/Zagrożenia cywilizacyjne* (6)	30	3
	Współczesne społeczeństwo polskie/Dylematy społeczne w ponowoczesności* (6)	20	3
	Pomoc rodzinie dysfunkcyjnej/Rodziny wieloproblemowe w systemie pomocy społecznej* (6)	30	3
RAZEM		560	53
M_5 Praktyki 34 pkt ECTS	Praktyka zawodowa – kierunkowa (4)	400	15
	Praktyka zawodowa – dyplomowa (5)	560	19
	RAZEM	960	34
M_6 * Przygotowanie pracy dyplomowej 15 pkt ECTS	Seminarium dyplomowe* (4, 5, 6)	135	15
	RAZEM	135	15
ŁĄCZNIE		2565	180

2.2. Ramowy program studiów niestacjonarnych

Liczba godzin dydaktycznych na niestacjonarnych studiach pierwszego stopnia wynosi łącznie **1 924** godzin. Na realizację praktyki zawodowej zaplanowano **720** godzin zegarowych praktyk zawodowych, co odpowiada 960 godzinom dydaktycznym. Liczba punktów ECTS wynosi łącznie 180. Minimalne obciążenia godzinowe i pkt ECTS w poszczególnych modułach przedmiotów prezentują się następująco:

NAZWA MODUŁU	PRZEDMIOTY lub ZAJECIA WCHODZĄCE W SKŁAD MODUŁU	Liczba godzin	pkt ECTS
M_1 Przedmioty ogólnouczelniane 4 pkt. ECTS	Wykład ogólnouczelniany I* (2)	18	2
	Wykład ogólnouczelniany II* (5)	18	2
	Wychowanie fizyczne (1)	0	0
RAZEM		36	4
M_2 Przedmioty podstawowe 31 pkt. ECTS	Socjologia (1)	18	3
	Wprowadzenie do psychologii (1)	18	3
	Pedagogika (1)	18	3
	Podstawy ekonomii i zarządzania (1)	18	2
	Pedagogika opiekuńczo-społeczna (2)	18	3
	Metodologia badań społecznych (2)	20	3
	Technologia informacyjno-komunikacyjna (2)	18	2
	Psychologia zachowań społecznych (2)	18	3
	Metody badań społecznych (3)	18	2
	Podstawy wiedzy o rozwoju biopsychicznym	18	2

	człowieka w cyklu życia (3)		
	Filozofia społeczna (3)	12	2
	Etyka w pracy pracownika socjalnego (5)	9	2
RAZEM		203	30
M_3 Przedmioty kierunkowe 44 pkt. ECTS	Wprowadzenie do pracy socjalnej (1)	30	3
	Organizacja pomocy społecznej (1)	20	3
	Polityka społeczna (1)	18	2
	Organizacje pozarządowe w systemie pomocy społecznej (1)	9	2
	Metodyka pracy socjalnej (3)	24	3
	Interwencja kryzysowa (2)	18	3
	Prawo i procedura administracyjna w pomocy społecznej (2)	18	3
	Rynek pracy/Zarządzanie personelem w instytucjach pomocy społecznej* (2)	12	2
	Problemy i zagrożenia społeczne/Pomoc postpenitencjarna* (3)	18	3
	Warsztat pracy pracownika socjalnego (2)	20	3
	Sytuacja socjalna i problemy społeczno-kulturowe niepełnosprawnych/Praca z osobami z niepełnosprawnością i ich rodzinami* (3)	18	2
	Poradnictwo (3)	30	4
	Superwizja w pracy socjalnej (6)	18	3
	Opracowanie i wdrożenie projektu socjalnego (6)	18	3
	Ewaluacja projektu socjalnego (6)	18	3
	Zabezpieczenie społeczne/ Pomoc społeczna w systemie zabezpieczenia społecznego* (6)	12	2
RAZEM		301	44
M_4 Przedmioty uzupełniające 52 pkt. ECTS	Język obcy* (1, 2, 3, 4)	78	8
	Komunikacja społeczna w pracy socjalnej (1)	18	2
	Ochrona własności intelektualnej (1)	12	2
	Wykluczenie społeczne (1)	18	3
	Przestępczość i niedostosowanie/Agresja i przemoc we współczesnym społeczeństwie (2)*	18	2
	Wielokulturowość w pomocy społecznej/Problemy osób powracających z zagranicy* (2)	12	2
	Wykład monograficzny* (3, 4, 5, 6)	36	9
	Psychopatologia (3)	18	2
	Zróżnicowanie i nierówności społeczne/Marketing działań pomocy społecznej* (3)	12	2
	Starość i procesy starzenia w pracy pracownika socjalnego/Asystent osoby starszej i niepełnosprawnej* (3)	18	3
	Sytuacja socjalna i problemy społeczno-kulturowe migrantów/Społeczne aspekty samorządu terytorialnego* (4)	12	2
	Socjologia rodziny/Problemy współczesnej	18	3

	rodziny* (4)		
	Rozwiązywanie problemów społecznych/Praca socjalna z osobami bezdomnymi i streetworking* (4)	12	2
	Społeczne uwarunkowania edukacji dorosłych (3)	12	2
	Problemy uzależnień/Zagrożenia cywilizacyjne* (6)	18	3
	Współczesne społeczeństwo polskie/Dylematy społeczne w ponowoczesności* (6)	12	2
	Pomoc rodzinie dysfunkcyjnej/Rodziny wieloproblemowe w systemie pomocy społecznej* (6)	18	3
RAZEM		342	52
M_5 Praktyki 34 pkt ECTS	Praktyka zawodowa – kierunkowa (4)	400	15
	Praktyka zawodowa – dyplomowa (5)	560	19
	RAZEM	960	34
M_6 * Przygotowanie pracy dyplomowej 15 pkt ECTS	Seminarium dyplomowe* (4, 5, 6)	82	15
	RAZEM	82	15
ŁĄCZNIE		1 924	180

3. Podstawowe sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Poniżej sformułowane zostały podstawowe zasady/sposoby służące weryfikacji efektów kształcenia w zależności od rodzajów zajęć przewidzianych programem studiów. Sposób weryfikacji celów/efektów kształcenia przypisanych poszczególnym przedmiotom/zajęciom określony jest w kartach zajęć (sylabusach).

Podstawowe sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Moduł	Rodzaj zajęć	Podstawowy sposób weryfikacji efektów kształcenia
M_1 Przedmioty ogólnouniversyteckie	wykłady	- zaliczenie pisemne w formie testowej z pytaniami zamkniętymi i otwartymi; esej; referat. Celem jest sprawdzenie zdobytych wiadomości ogólnych oraz podstawowych umiejętności ich wykorzystania w pracy socjalnej.
	Ćwiczenia	- w przypadku zajęć z wychowania fizycznego zaliczenie na podstawie nabytych umiejętności i/lub postaw społecznych
M_2 Przedmioty podstawowe	wykłady	- egzamin/zaliczenie na ocenę (zgodnie z planem studiów) w formie ustnej lub pisemnej obejmujące sprawdzenie zdobytych wiadomości ogólnych oraz podstawowych umiejętności ich wykorzystania w pracy socjalnej;
	ćwiczenia	- zaliczenie ustne lub pisemne w formie testu lub kolokwium, praca projektowa, referat, esej; - aktywność na zajęciach: samodzielne opracowywanie zagadnień

		i prezentacja podczas zajęć, opracowanie i prezentacja raportów z przeczytanych tekstów, udział w dyskusji, analiza przypadku (praca w parach lub grupach). Celem jest sprawdzenie umiejętności praktycznego wykorzystania wiedzy w procesie analizy i interpretacji zjawisk społecznych, również o charakterze patologicznym.
	Laboratoria /seminaria	- zaliczenie ustne lub pisemne w formie testu lub kolokwium, praca projektowa; - aktywność na zajęciach: samodzielne opracowywanie zagadnień i prezentacja podczas zajęć, opracowanie i prezentacja raportów z przeczytanych tekstów, udział w dyskusji, analiza przypadku (praca w parach lub grupach); Celem jest ćwiczenie umiejętności formułowania wypowiedzi na temat zagadnień z zakresu pracy socjalnej.
M_3 Przedmioty kierunkowe	wykłady	- zaliczenie na ocenę lub egzamin (zgodnie z planem studiów) w formie pisemnej bądź ustnej obejmujące sprawdzenie zdobytych wiadomości kluczowych dla kierunku studiów Praca socjalna oraz podstawowych umiejętności ich wykorzystania w pracy; - aktywność podczas zajęć; Celem jest weryfikacja zdobytych wiadomości oraz podstawowych umiejętności ich praktycznego wykorzystania;
	ćwiczenia	- kolokwia, referaty, prezentacje, testy pisemne, opracowanie projektu; - aktywność na zajęciach: samodzielne opracowywanie zagadnień i prezentacja podczas zajęć, opracowanie i prezentacja raportów z przeczytanych tekstów, udział w dyskusji, analiza przypadku (praca w parach lub grupach). Celem jest sprawdzenie umiejętności praktycznego wykorzystania wiedzy kluczowej dla kierunku studiów, weryfikacja umiejętności w procesie analizy i interpretacji problemów z obszaru działań pracownika socjalnego.
M_4 Przedmioty uzupełniające	wykłady	- zaliczenie na ocenę lub egzamin (zgodnie z planem studiów) w formie pisemnej bądź ustnej obejmujące sprawdzenie zdobytych wiadomości istotnych dla kierunku studiów Praca socjalna oraz podstawowych umiejętności ich wykorzystywania w pracy; - aktywność podczas zajęć; Celem jest weryfikacja zdobytych wiadomości oraz podstawowych umiejętności ich praktycznego wykorzystania;
	ćwiczenia	- kolokwia, referaty, prezentacje, testy pisemne, opracowanie projektu; - aktywność na zajęciach: samodzielne opracowywanie zagadnień i ich prezentacja podczas zajęć, opracowanie i prezentacja raportów z przeczytanych tekstów, udział w dyskusji, analiza przypadku (praca w parach lub grupach). Celem jest sprawdzenie umiejętności praktycznego wykorzystania wiedzy istotnej dla kierunku studiów, weryfikacja umiejętności jej stosowania w procesie analizy i interpretacji problemów z obszaru działań pracownika socjalnego.
	Laboratoria /seminaria	- zaliczenie ustne lub pisemne w formie testu lub kolokwium, praca projektowa; - aktywność na zajęciach: samodzielne opracowywanie zagadnień i prezentacja podczas zajęć, opracowanie i prezentacja raportów z przeczytanych tekstów, udział w dyskusji, analiza przypadku

		(praca w parach lub grupach); Celem jest ćwiczenie umiejętności formułowania wypowiedzi na temat zagadnień istotnych dla właściwego funkcjonowania pełnienia roli zawodowej.
M_5 Praktyki – kierunkowe i dyplomowe	ćwiczenia (praktyki)	- pozytywna pisemna opinia i ocena kierownictwa instytucji przyjmującej na praktykę lub wyznaczonego opiekuna praktyk z ramienia instytucji wpisana do dzienniczka praktyk; -weryfikacja wiedzy i zdobytych umiejętności w oparciu o dzienniczek praktyk i pisemne sprawozdanie studenta z odbytej praktyki zawierające elementy określone regulaminem praktyk oraz rozmowę z opiekunem/ koordynatorem praktyk Celem jest poszerzenie, pogłębienie i weryfikacja wiedzy teoretycznej zdobytej w trakcie studiów i wykorzystanie jej w działalności praktycznej, w szczególności wiedzy dotyczącej procedur, form oferowanego wsparcia, metod, technik i narzędzi wykorzystywanych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej oraz innych instytucjach działających w sferze szeroko rozumianej pomocy społecznej i pracy socjalnej. Celem praktyki dyplomowej jest ponadto zgromadzenie materiałów do przygotowania pracy dyplomowej.
M_6 Przygotowanie pracy dyplomowej	seminarium	- w przypadku seminarium zaliczenie na podstawie oceny wystawionej przez opiekuna naukowego oceniającej stan realizacji wskazanych zadań związanych z przygotowaniem pracy dyplomowej; - w przypadku pracy własnej studenta (tj. przygotowania pracy dyplomowej na wybrany temat) – uzyskanie pozytywnych recenzji pracy oraz dopuszczenie do obrony jest warunkiem niezbędnym do uzyskania zaliczenia. Celem jest weryfikacja poziomu wiedzy kluczowej dla kierunku, umiejętności formułowania wypowiedzi na temat zagadnień z zakresu pracy socjalnej, umiejętności stosowania zdobytej wiedzy w procesie analizy, interpretowania i rozwiązywania problemów z obszaru pracy socjalnej.

IV. Plan studiów

1. Plan studiów stacjonarnych

Plan studiów realizowanych w formie stacjonarnej obejmuje łącznie **1 605** godzin w typowych formach dydaktycznych (wykłady, ćwiczenia, seminaria, laboratoria) oraz **720** godzin zegarowych praktyk zawodowych, co odpowiada 960 godzinom dydaktycznym.

Semestr I

Lp.	Nazwa przedmiotu	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS	Forma zaliczenia
		W	C	L/S	Razem		
1.	Wychowanie fizyczne	0	30	0	30	0	Zaliczenie
2.	Socjologia	15	15	0	30	3	Egzamin
3.	Wprowadzenie do psychologii	15	15	0	30	3	Egzamin
4.	Pedagogika	15	15	0	30	3	Egzamin
5.	Polityka społeczna	15	15	0	30	2	Zaliczenie
6.	Wprowadzenie do pracy socjalnej	15	25	0	40	3	Egzamin
7.	Komunikacja społeczna w pracy socjalnej	0	30	0	30	2	Zaliczenie
8.	Ochrona własności intelektualnej	10	10	0	20	2	Zaliczenie
9.	Podstawy ekonomii i zarządzania	15	15	0	30	2	Zaliczenie
10.	Wykluczenie społeczne	15	15	0	30	3	Zaliczenie
11.	Organizacja pomocy społecznej	15	15	0	30	3	Zaliczenie
12.	Organizacje pozarządowe w systemie pomocy społecznej	0	15	0	15	2	Zaliczenie
Razem:		130	215	0	345	28	
Przedmioty do wyboru							
1.	Język obcy	0	0	30	30	2	Zaliczenie
Razem:		0	0	30	30	2	
Łącznie w I semestrze		130	215	30	375	30	

Semestr II

Lp.	Nazwa przedmiotu	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS	Forma zaliczenia
		W	C	L/S	Razem		
1.	Prawo i procedura administracyjna w pomocy społecznej	15	15	0	30	3	Egzamin
2.	Warsztat pracy pracownika socjalnego	0	30	0	30	3	Zaliczenie
3.	Technologia informacyjno-komunikacyjna	0	0	30	30	2	Zaliczenie
4.	Psychologia zachowań społecznych	15	15	0	30	3	Zaliczenie
5.	Metodologia badań społecznych	15	15	0	30	3	Egzamin
6.	Pedagogika opiekuńczo-społeczna	15	15	0	30	3	Egzamin
7.	Interwencja kryzysowa	0	30	0	30	3	Zaliczenie
Razem:		60	120	30	210	20	
Przedmioty do wyboru							
1.	Język obcy	0	0	30	30	2	Zaliczenie
2.	Przestępczość i niedostosowanie społeczne/Agresja i przemoc we współczesnym społeczeństwie	15	15	0	30	2	Zaliczenie
3.	Rynek pracy/Zarządzanie personelem w instytucjach pomocy społecznej	10	10	0	20	2	Zaliczenie
4.	Wielokulturowość w pomocy społecznej /Problemy osób powracających z zagranicy	10	10	0	20	2	Zaliczenie
5.	Wykład ogólnouczelniany	30	0	0	30	2	Zaliczenie
Razem:		65	35	30	130	10	
Łącznie w II semestrze		125	155	60	340	30	

Semestr III

Lp.	Nazwa przedmiotu	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS	Forma zaliczenia
		W	C	L/S	Razem		
1.	Filozofia społeczna	10	10	0	20	2	Zaliczenie
2.	Podstawy wiedzy o rozwoju biopsychicznym człowieka w cyklu życia	15	15	0	30	2	Zaliczenie
3.	Poradnictwo	20	30	0	50	4	Egzamin
4.	Metodyka pracy socjalnej	20	20	0	40	3	Egzamin
5.	Metody badań społecznych	15	15	0	30	2	Egzamin
6.	Psychopatologia	15	15	0	30	2	Zaliczenie
7.	Spółeczne uwarunkowania edukacji dorosłych	10	10	0	20	2	Zaliczenie
Razem:		105	115	0	220	17	
Przedmioty do wyboru							
1.	Język obcy	0	0	30	30	2	Zaliczenie
2.	Problemy i zagrożenia społeczne/Pomoc postpenitencjarna	15	15	0	30	2	Zaliczenie
3.	Wykład monograficzny	15	0	0	15	2	Zaliczenie
4.	Zróżnicowanie i nierówności społeczne/Marketing działań pomocy społecznej	10	10	0	20	2	Zaliczenie
5.	Starość i procesy starzenia w pracy pracownika socjalnego/Asystent osoby starszej i niepełnosprawnej	15	15	0	30	3	Egzamin
6.	Sytuacja socjalna i problemy społeczno-kulturowe niepełnosprawnych/ Praca socjalna z osobami z niepełnosprawnością i ich rodzinami	15	15	0	30	2	Zaliczenie
Razem:		70	55	30	155	13	
Łącznie w III semestrze		175	170	30	375	30	

Semestr IV

Lp.	Nazwa przedmiotu	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS	Forma zaliczenia
		W	C	L/S	Razem		
1.	Praktyka zawodowa - kierunkowa (10 tygodni)	0	400	0	400	15	Zaliczenie
Razem:		0	400	0	400	15	
Przedmioty do wyboru							
1.	Język obcy	0	0	30	30	2	Egzamin
	Sytuacja socjalna i problemy społeczno-kulturowe migrantów/Społeczne aspekty samorządu terytorialnego	10	10	0	20	2	Zaliczenie
2.	Wykład monograficzny	15	0	0	15	2	Zaliczenie
3.	Socjologia rodziny/Problemy współczesnej rodziny	15	15	0	30	3	Egzamin
4.	Rozwiązywanie problemów społecznych/Praca z osobami bezdomnymi i streetworking	10	10	0	20	2	Zaliczenie
5.	Seminarium dyplomowe	0	0	45	45	4	Zaliczenie
Razem:		50	35	75	160	15	
Łącznie w IV semestrze		50	435	75	560	30	

Semestr V

Lp.	Nazwa przedmiotu	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS	Forma zaliczenia
		W	C	L/S	Razem		
1.	Etyka w pracy pracownika socjalnego	15	0	0	15	2	Zaliczenie
2.	Praktyka zawodowa – dyplomowa (14 tygodni)	0	560	0	560	19	Zaliczenie
Razem:		15	560	0	575	21	
Przedmioty do wyboru							
1.	Wykład monograficzny	15	0	0	15	3	Zaliczenie
2.	Seminarium dyplomowe	0	0	45	45	6	Zaliczenie
Razem:		15	0	45	60	9	
Łącznie w V semestrze		30	560	45	635	30	

Semestr VI

Lp.	Nazwa przedmiotu	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS	Forma zaliczenia
		W	C	L/S	Razem		
1.	Superwizja w pracy socjalnej	15	15	0	30	3	Zaliczenie
2.	Opracowanie i wdrożenie projektu socjalnego	0	30	0	30	3	Egzamin
3.	Ewaluacja projektu socjalnego	10	20	0	30	3	Egzamin
Razem:		25	65	0	90	9	
Przedmioty do wyboru							
1.	Wykład monograficzny	15	0	0	15	2	Zaliczenie
2.	Zabezpieczenie społeczne/ Pomoc społeczna w systemie zabezpieczenia społecznego	10	10	0	20	3	Zaliczenie
3.	Problemy uzależnień/Zagrożenia cywilizacyjne	15	15	0	30	3	Egzamin
4.	Współczesne społeczeństwo polskie/Dylematy społeczne w ponowoczesności	10	10	0	20	3	Zaliczenie
5.	Wykład ogólnouczelniany	30	0	0	30	2	Zaliczenie
6.	Pomoc rodzinie dysfunkcyjnej/Rodziny wieloproblemowe w systemie pomocy społecznej	0	30	0	30	3	Zaliczenie
7.	Seminarium dyplomowe	0	0	45	45	5	Zaliczenie
Razem:		80	65	45	190	21	
Łącznie w VI semestrze		105	130	45	280	30	

2. Plan studiów niestacjonarnych

Plan studiów realizowanych w formie niestacjonarnej obejmuje łącznie **1 924** godz. Godziny te obejmują **720** godzin zegarowych praktyk zawodowych, co odpowiada 960 godzinom dydaktycznym i **964** godz. zajęć w typowych formach dydaktycznych (wykłady, ćwiczenia, seminaria, laboratoria).

Semestr I

Lp.	Nazwa przedmiotu	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS	Forma zaliczenia
		W	C	L/S	Razem		
1.	Wychowanie fizyczne	0	0	0	0	0	Zaliczenie
2.	Socjologia	9	9	0	18	3	Egzamin
3.	Wprowadzenie do psychologii	9	9	0	18	3	Egzamin
4.	Pedagogika	9	9	0	18	3	Egzamin
5.	Polityka społeczna	9	9	0	18	2	Zaliczenie
6.	Wprowadzenie do pracy socjalnej	10	20	0	30	3	Egzamin
7.	Komunikacja społeczna w pracy socjalnej	0	18	0	18	2	Zaliczenie
8.	Ochrona własności intelektualnej	6	6	0	12	2	Zaliczenie
9.	Podstawy ekonomii i zarządzania	9	9	0	18	2	Zaliczenie
10.	Wykluczenie społeczne	9	9	0	18	3	Zaliczenie
11.	Organizacja pomocy społecznej	10	10	0	20	3	Zaliczenie
12.	Organizacje pozarządowe w systemie pomocy społecznej	0	9	0	9	2	Zaliczenie
Razem:		80	117	0	197	28	
Przedmioty do wyboru							
1.	Język obcy	0	0	20	20	2	Zaliczenie
Razem:		0	0	20	20	2	
Łącznie w I semestrze		80	117	20	217	30	

Semestr II

Lp.	Nazwa przedmiotu	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS	Forma zaliczenia
		W	C	L/S	Razem		
1.	Prawo i procedura administracyjna w pomocy społecznej	9	9	0	18	3	Egzamin
2.	Warsztat pracy pracownika socjalnego	0	20	0	20	3	Zaliczenie
3.	Technologia informacyjno-komunikacyjna	0	0	18	18	2	Zaliczenie
4.	Psychologia zachowań społecznych	9	9	0	18	3	Zaliczenie
5.	Metodologia badań społecznych	10	10	0	20	3	Egzamin
6.	Pedagogika opiekuńczo-społeczna	9	9	0	18	3	Egzamin
7.	Interwencja kryzysowa	0	18	0	18	3	Zaliczenie
Razem:		37	75	18	130	20	
Przedmioty do wyboru							
1.	Język obcy	0	0	20	20	2	Zaliczenie
2.	Przestępczość i niedostosowanie społeczne/Agresja i przemoc we współczesnym społeczeństwie	9	9	0	18	2	Zaliczenie
3.	Rynek pracy/Zarządzanie personelem w instytucjach pomocy społecznej	6	6	0	12	2	Zaliczenie
4.	Wielokulturowość w pomocy społecznej/ Problemy osób powracających z zagranicy	6	6	0	12	2	Zaliczenie
5.	Wykład ogólnouczelniany	18	0	0	18	2	Zaliczenie
Razem:		39	21	20	80	10	
Łącznie w II semestrze		76	96	38	210	30	

Semestr III

Lp.	Nazwa przedmiotu	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS	Forma zaliczenia
		W	C	L/S	Razem		
1.	Filozofia społeczna	6	6	0	12	2	Zaliczenie
2.	Podstawy wiedzy o rozwoju biopsychicznym człowieka w cyklu życia	9	9	0	18	2	Zaliczenie
3.	Poradnictwo	12	18	0	30	4	Egzamin
4.	Metodyka pracy socjalnej	12	12	0	24	3	Egzamin
5.	Metody badań społecznych	9	9	0	18	2	Egzamin
6.	Psychopatologia	9	9	0	18	2	Zaliczenie
7.	Społeczne uwarunkowania edukacji dorosłych	6	6	0	12	2	Zaliczenie
Razem:		63	69	0	132	17	
Przedmioty do wyboru							
1.	Język obcy	0	0	20	20	2	Zaliczenie
2.	Problemy i zagrożenia społeczne/Pomoc postpenitencjarna	9	9	0	18	2	Zaliczenie
3.	Wykład monograficzny	9	0	0	9	2	Zaliczenie
4.	Zróżnicowanie i nierówności społeczne/Marketing działań pomocy społecznej	6	6	0	12	2	Zaliczenie
5.	Starość i procesy starzenia w pracy pracownika socjalnego/Asystent osoby starszej i niepełnosprawnej	9	9	0	18	3	Egzamin
6.	Sytuacja socjalna i problemy społeczno-kulturowe niepełnosprawnych/ Praca z osobami z niepełnosprawnością i ich rodzinami	9	9	0	18	2	Zaliczenie
Razem:		42	33	20	95	13	
Łącznie w III semestrze		105	102	20	227	30	

Semestr IV

Lp.	Nazwa przedmiotu	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS	Forma zaliczenia
		W	C	L/S	Razem		
1.	Praktyka zawodowa - kierunkowa (10 tygodni)	0	400	0	400	15	Zaliczenie
Razem:		0	400	0	400	15	
Przedmioty do wyboru							
1.	Język obcy	0	0	18	18	2	Egzamin
2.	Sytuacja socjalna i problemy społeczno-kulturowe migrantów/Społeczne aspekty samorządu terytorialnego	6	6	0	12	2	Zaliczenie
3.	Wykład monograficzny	9	0	0	9	2	Zaliczenie
4.	Socjologia rodziny/Problemy współczesnej rodziny	9	9	0	18	3	Egzamin
5.	Rozwiązywanie problemów społecznych/Praca z osobami bezdomnymi i streetworking	6	6	0	12	2	Zaliczenie
6.	Seminarium dyplomowe	0	0	27	27	4	Zaliczenie
Razem:		30	21	45	96	15	
Łącznie w IV semestrze		30	421	45	496	30	

Semestr V

Lp.	Nazwa przedmiotu	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS	Forma zaliczenia
		W	C	L/S	Razem		
1.	Etyka w pracy pracownika socjalnego	9	0	0	9	2	Zaliczenie
2.	Praktyka zawodowa – dyplomowa (14 tygodni)	0	560	0	560	19	Zaliczenie
Razem:		9	560	0	569	21	
Przedmioty do wyboru							
1.	Wykład monograficzny	9	0	0	9	3	Zaliczenie
2.	Seminarium dyplomowe	0	0	27	27	6	Zaliczenie
Razem:		9	0	27	36	9	
Łącznie w V semestrze		18	560	27	605	30	

Semestr VI

Lp.	Nazwa przedmiotu	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS	Forma zaliczenia
		W	C	L/S	Razem		
1.	Superwizja w pracy socjalnej	9	9	0	18	3	Zaliczenie
2.	Opracowanie i wdrożenie projektu socjalnego	0	18	0	18	3	Egzamin
3.	Ewaluacja projektu socjalnego	6	12	0	18	3	Egzamin
Razem:		15	39	0	54	9	
Przedmioty do wyboru							
1.	Wykład monograficzny	9	0	0	9	2	Zaliczenie
2.	Zabezpieczenie społeczne/ Pomoc społeczna w systemie zabezpieczenia społecznego	6	6	0	12	3	Zaliczenie
3.	Problemy uzależnień/Zagrożenia cywilizacyjne	9	9	0	18	3	Egzamin
4.	Współczesne społeczeństwo polskie/Dylematy społeczne w ponowoczesności	6	6	0	12	3	Zaliczenie
5.	Wykład ogólnouczelniany	18	0	0	18	2	Zaliczenie
6.	Pomoc rodzinie dysfunkcyjnej/Rodziny wieloproblemowe w systemie pomocy społecznej	0	18	0	18	3	Zaliczenie
7.	Seminarium dyplomowe	0	0	28	28	5	Zaliczenie
Razem:		48	39	28	115	21	
Łącznie w VI semestrze		63	78	28	169	30	

V. Praktyki zawodowe

1. Ogólna charakterystyka organizacji praktyk

Praktyki dla Studentów Państwowej Wyższej Szkoły Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży realizowane na kierunku Praca socjalna stanowią integralną część planu studiów oraz procesu kształcenia. Praktyki studenckie reguluje §28 Regulaminu studiów Państwowej Wyższej Szkoły Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży, a także Regulamin praktyki zawodowej Wydziału Nauk Społecznych i Humanistycznych. Zgodnie z obowiązującymi regulaminami:

1. Praktyki zawodowe stanowią integralną część programu studiów. Brak zaliczenia praktyki jest traktowany na równi z brakiem zaliczenia każdego innego przedmiotu.
2. Programy praktyk dla danego kierunku studiów opracowuje Kierownik Katedry/Zakładu w porozumieniu z Wydziałową Radą Praktyków.
3. Formy i miejsca odbywania praktyk zawodowych i zajęć praktycznych ustala powołany przez Dziekana Opiekun praktyk.
4. Praktyki odbywają się w oparciu o umowę o realizację praktyk z wybranymi jednostkami organizacyjnymi, zwanymi „Zakładami pracy”. Do podpisania umowy o realizację praktyki w imieniu Uczelni upoważniony jest Koordynator praktyk zawodowych, wyznaczony przez Dziekana.
5. Zaliczenia praktyki dokonuje Opiekun praktyk na podstawie określonych w programie kształcenia wymogów warunkujących uzyskanie efektów kształcenia przewidzianych programem praktyki.
6. Dziekan lub upoważniony przez niego Opiekun praktyk na wniosek studenta może zaliczyć, jako praktykę lub część praktyki wykonywaną przez niego, udokumentowaną pracę zawodową lub inną działalność, jeśli zostały osiągnięte efekty kształcenia przewidziane dla tej praktyki w programie kształcenia⁴.

Szczegółowe zasady realizacji praktyk określa Regulamin Praktyki Zawodowej na Wydziale Nauk Społecznych i Humanistycznych PWSliP w Łomży.

⁴ W związku z opublikowanym Stanowiskiem interpretacyjnym nr 4/2020 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 2 lipca 2020r., dokonano modyfikacji w obowiązującym Regulaminie praktyki zawodowej WNSiH (Uchwała Nr 54/2020 Senatu PWSliP w Łomży), zgodnie z którym nie wolno zaliczać praktyk zawodowych na podstawie indywidualnej aktywności zawodowej studenta.

2. Założenia i zasady organizacji praktyk zawodowych

W programie kształcenia dla kierunku Praca socjalna na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym przewidziano praktyki zawodowe w wymiarze 720 godzin zegarowych, co odpowiada 960 godzinom dydaktycznym i 34 punktom ECTS. Praktyki zawodowe na kierunku Praca socjalna ze względu na specyfikę kierunku są realizowane w trybie dzielnym, z podziałem na praktykę kierunkową i dyplomową.

Semestr	Rodzaj praktyki zawodowej	Czas trwania	Liczba punktów ECTS	Forma zaliczenia
IV	ETAP I: Praktyka kierunkowa	400 godz.	15	Zaliczenie na ocenę
V	ETAP II: Praktyka dyplomowa	560 godz.	19	Zaliczenie na ocenę

Praktyki odbywają się w oparciu o umowę o realizację praktyk z wybranymi jednostkami organizacyjnymi, zwanymi dalej „zakładami pracy”. Do podpisania umowy o realizację praktyki w imieniu Uczelni upoważniony jest Koordynator praktyk zawodowych, wyznaczony przez Dziekana Wydziału Nauk Społecznych i Humanistycznych. Student we własnym zakresie poszukuje zakładu pracy, w którym odbędzie praktykę. Stanowi to istotny element realizacji jednego z podstawowych celów praktyki – przygotowanie do samodzielności zawodowej. Studenci zobowiązani są do uczestniczenia w spotkaniach dotyczących organizacji praktyk w terminie i miejscu wyznaczonym przez Koordynatora praktyk zawodowych i do zapoznania się z Regulaminem praktyk.

Program praktyki opracowuje Kierownik Zakładu Badań Społecznych w porozumieniu z Wydziałową Radą Praktyków. Student realizuje praktykę zgodnie z programem zapoznając się ze sposobem funkcjonowania zakładu pracy, uczestniczy w miarę możliwości w bieżących zadaniach przez niego realizowanych oraz podejmuje pod nadzorem opiekuna zakładowego praktyk samodzielne działania zawodowe. W trakcie trwania praktyki student prowadzi Dziennik praktyk, który zawiera informację o miejscu i czasie trwania praktyki wraz z ilością godzin, zadania jednostki organizacyjnej, opis czynności realizowanych każdego dnia przez studenta, potwierdzonych oceną postawy studenta w czasie praktyki, wystawioną przez opiekuna zakładowego praktyk lub Kierownika poświadczoną podpisem wraz z pieczęcią jednostki organizacyjnej.

3. Cele i program praktyk zawodowych

Praktyki stanowią integralną część programu kształcenia studentów na kierunku Praca socjalna. Głównym ich celem jest zapoznanie studenta z działalnością instytucji/organizacji ze szczególnym uwzględnieniem jej funkcjonowania, a także opanowanie umiejętności stosowania posiadanej wiedzy w rozwiązywaniu konkretnych problemów praktycznych, nawiązywanie bezpośrednich kontaktów z potencjalnymi pracodawcami, poznanie zadań i sposobu funkcjonowania różnego rodzaju podmiotów, instytucji i organizacji działających w obszarze pomocy społecznej i pracy socjalnej oraz wykształcenie umiejętności identyfikowania pojawiających się problemów w działalności pomocowej. Zadaniem praktyki zawodowej jest stworzenie warunków do pogłębiania wiedzy uzyskanej podczas zajęć i konfrontowania jej z praktyką, umożliwienie bezpośredniego pozyskiwania informacji, kształtowania umiejętności i zdobywania doświadczenia, które posłużą osiągnięciu kompetencji absolwenta kierunku Praca socjalna.

Praktyka ma pomóc w praktycznym zastosowaniu wiedzy oraz zdobyciu nowych umiejętności przydatnych w przyszłej pracy zawodowej.

Szczegółowe cele praktyki to:

1. Poszerzenie, pogłębienie i weryfikacja wiedzy teoretycznej zdobytej w trakcie studiów i wykorzystanie jej w działalności praktycznej, w szczególności wiedzy dotyczącej procedur, form oferowanego wsparcia, metod, technik i narzędzi wykorzystywanych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej oraz innych instytucjach działających w sferze szeroko rozumianej pomocy społecznej.
2. Nabycie umiejętności właściwego dobierania metod, technik i innych rozwiązań w celu projektowania działań społecznych i generowania sposobów rozwiązywania konkretnych problemów społecznych.
3. Nabycie kompetencji do samodzielnego, profesjonalnego i etycznego funkcjonowania w strukturach pomocy społecznej oraz umiejętności przyjmowania właściwej roli i wykorzystywania zdobytej wiedzy do wykonywania zadań zawodowych z jednoczesnym uświadomieniem potrzeby i konieczności ciągłego samokształcenia.
4. Poznanie struktur i mechanizmów funkcjonowania organizacji oraz instytucji sektora publicznego, prywatnego, organizacji pozarządowych oraz możliwości współpracy międzysektorowej w obszarze pomocy społecznej i rozwiązywania problemów społecznych.

5. Kształtowanie umiejętności niezbędnych w przyszłej pracy zawodowej, w tym m.in. umiejętności: analitycznych, organizacyjnych, pracy w zespole, nawiązywania kontaktów, prowadzenia negocjacji, mediacji, itp..
6. Przygotowanie studenta do samodzielnej pracy i odpowiedzialności za powierzone mu zadania, efektywnego i etycznie odpowiedzialnego działania w życiu społeczno – zawodowym.
7. Kształtowanie umiejętności niezbędnych w przyszłej pracy zawodowej.
8. Kreowanie kompetencji personalnych i społecznych poprzez kontakt z pracownikami instytucji przyjmującej na praktykę zawodową, oraz instytucji, organizacji, przedsiębiorstw społecznych i innych podmiotów, z którymi instytucja przyjmująca współpracuje.
9. Stworzenie dogodnych warunków do aktywizacji zawodowej studentów na rynku pracy.
10. Kształtowanie podmiotowości i aktywności indywidualnej studentów oraz rozwijanie umiejętności współpracy i kreatywności.

Program praktyk zawodowych obejmuje:

- Zapoznanie się z zasadami funkcjonowania i organizacji instytucji przyjmującej na praktykę zawodową – system organizacji pracy; system komunikacji i obiegu informacji, dokumentację, w tym podstawy prawne działalności, regulamin funkcjonowania instytucji, statut, przepisy bhp i p.poż. oraz przepisy dotyczące zachowania tajemnicy służbowej i ochrony danych osobowych;
- Zdobycie wiedzy na temat instytucji i zasad jej funkcjonowania z uwzględnieniem praktycznych aspektów działalności instytucji pomocy społecznej w danym sektorze i współpracy międzysektorowej;
- Zapoznanie się ze stosowanymi w jednostce metodami zarządzania, a także kryteriami oceny sprawności funkcjonowania organizacji;
- Zapoznanie ze stosowanymi w instytucji formami wsparcia osób i rodzin wspomaganych, metodami, technikami i narzędziami wsparcia oraz zasadami ich wykorzystania.
- Zdobycie praktycznych umiejętności diagnozowania i rozwiązywania problemów osób, rodzin i grup wspomaganych korzystających ze wsparcia instytucji działającej w sferze pomocy społecznej i pracy socjalnej.

- Zapoznanie się z realizowaną strategią instytucji, metodami oddziaływania na klientów, a także z zasadami współpracy instytucji przyjmującej na praktykę z różnymi grupami interesariuszy;
- Kształcenie praktycznych umiejętności efektywnej komunikacji, negocjacji oraz pracy w zespole;
- Kształtowanie konkretnych umiejętności zawodowych związanych bezpośrednio z miejscem odbywania praktyki;
- Zebranie niezbędnych informacji i materiałów do przygotowania pracy dyplomowej (licencjackiej).

4. Miejsce odbywania praktyk zawodowych

Zgodnie z Regulaminem praktyki zawodowej Wydziału Nauk Społecznych i Humanistycznych PWSliP w Łomży, student odbywa praktyki zawodowe w zakładach pracy, z którymi Uczelnia ściśle współpracuje. Miejsce odbywania praktyk proponowane jest przez studenta i zatwierdzone (na skierowaniu na praktyki) przez Opiekuna praktyk. Co do zasady, miejsce (podmiot), w którym będą odbywane praktyki dyplomowe, ma być związane z opracowaniem tematu pracy licencjackiej.

Praktyki na kierunku Praca socjalna mogą być realizowane:

- 1) w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej – regionalny ośrodek polityki społecznej, powiatowe centrum pomocy rodzinie, ośrodek pomocy społecznej, dom pomocy społecznej, placówkę specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego, ośrodek wsparcia i ośrodek interwencji kryzysowej;
- 2) w jednostkach organizacyjnych wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej – jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego wykonujące zadania w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, placówki wsparcia dziennego, organizatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, placówki opiekuńczo-wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne, ośrodki adopcyjne oraz podmioty, którym zlecono realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- 3) w instytucjach, ustawowo powołanych do realizacji zadań z zakresu ochrony zdrowia, rozwiązywania problemów społecznych, profilaktyki i terapii uzależnień, poradnictwa, w tym dla rodzin i osób współzależnych, w szczególności w jednostkach organizacyjnych właściwych w sprawach reintegracji zawodowej

i społecznej, zatrudnienia socjalnego, rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, zatrudnienia socjalnego, w szpitalach, zakładach karnych, które zatrudniają lub mogą zatrudniać pracowników socjalnych do wykonywania zadań tych jednostek w zakresie pomocy społecznej (lub, z którymi ośrodki pomocy społecznej ściśle współpracują z w zakresie realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej);

- 4) w organizacjach pozarządowych określonych w Ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, realizujące zadania statutowe pomocy społecznej, w tym w zakresie pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób; wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej; działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- 5) w podmiotach sektora prywatnego, realizujących zadania z zakresu pomocy społecznej (np. prywatnych domach pomocy społecznej).

Praktyki mogą być też odbywane w innych podmiotach, pod warunkiem, że zakres wykonywanych w ramach jej odbywania zadań jest zgodny z programem studiów na kierunku Praca socjalna.

5. System nadzoru i zaliczania praktyk zawodowych

Podstawowym celem systemu monitorowania praktyk zawodowych realizowanych na Wydziale Nauk Społecznych i Humanistycznych na kierunku Praca socjalna jest weryfikacja przebiegu praktyki oraz jej ocena. Osobą odpowiedzialną za przebieg praktyk zawodowych w Uczelni jest Dziekan, który powołuje Koordynatora praktyk zawodowych oraz Opiekunów uczelnianych praktyki, którymi są nauczyciele akademicki prowadzący seminaRIA dyplomowe. Kierownik Zakładu opracowuje program praktyk, a Opiekun praktyk ustala formy i miejsce odbywania praktyk zawodowych i zajęć praktycznych.

Do zakresu obowiązków Koordynatora praktyk zawodowych należy: przyjmowanie i wydawanie dokumentów związanych z organizacją i realizacją praktyki, w szczególności: umów o realizację praktyki, deklaracji, zaświadczeń o odbyciu praktyki, itp.; zapoznanie studentów z zasadami organizacji i zaliczania praktyki; podpisywanie umów o realizację praktyki; możliwość przeprowadzenia kontroli przebiegu praktyki w zakładzie pracy. Natomiast do zakresu obowiązków Opiekuna uczelnianego praktyki należy: akceptacja miejsca odbywania praktyki; nadzór merytoryczny nad przebiegiem praktyki zawodowej; weryfikacja i ocena efektów kształcenia praktyki zawodowej; przeprowadzenie kontroli przebiegu praktyki w zakładzie pracy.

Na terenie zakładu pracy student podlega przepisom i regulaminom w nim obowiązującym. Jego bezpośrednim zwierzchnikiem w czasie praktyki ze strony zakładu pracy jest Opiekun zakładowy praktyk.

Warunkiem zaliczenia praktyki zawodowej jest: wywiązanie się z zadań sformułowanych w programie określonej praktyki; osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia; przedłożenie przez studenta stosownej dokumentacji, czyli *Dziennika praktyk* dokumentującego odbycie odpowiedniej liczby godzin, zgodnej z kierunkiem studiów oraz programem praktyk. Zawiera on pozytywną ocenę Opiekuna zakładowego i Opiekuna Uczelnianego praktyki oraz *Raport z praktyki zawodowej*. Końcowego zaliczenia praktyki studenckiej dokonuje Koordynator praktyk zawodowych. Ocena praktyki zawodowej jest średnią ocen wystawionych przez Opiekuna zakładowego i Opiekuna uczelnianego praktyk i jest wpisywana w Raporcie praktyki zawodowej przez Koordynatora praktyk zawodowych. Brak zaliczenia praktyki, zgodnie z zasadami jej realizacji, powoduje brak zaliczenia semestru, co jest równoznaczne z obowiązkiem jej ponownego odbycia. W przypadku wydania przez Koordynatora praktyk zawodowych negatywnej opinii dotyczącej odbytej praktyki, studentowi przysługuje prawo odwołania się do Rektora.

Studenci mogą ubiegać się o częściowe lub całościowe zaliczenie praktyki (bez obowiązku jej odbywania w okresie studiów), jeżeli wykonywali pracę zawodową lub inną działalność i posiadają dokumenty potwierdzające osiągnięte efekty kształcenia przewidziane dla tej praktyki w programie kształcenia na kierunku Praca socjalna⁵.

Decyzję o ewentualnym uznaniu zrealizowania obowiązku odbycia części lub całości praktyki podejmuje Dziekan Wydziału Nauk Społecznych i Humanistycznych. Zaliczenie praktyki zawodowej w przypadku osób zwolnionych z odbywania praktyki odbywa się zgodnie z § 9 Regulaminu praktyk z wyłączeniem obowiązku prowadzenia *Dziennika praktyk*.

⁵ Zgodnie ze Stanowiskiem interpretacyjnym nr 4/2020 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej oraz Regulaminem praktyki zawodowej WNSiH, studenci nie mogą być zwalniani z odbycia praktyki zawodowej na podstawie ich indywidualnej aktywności zawodowej. Dlatego też od roku akademickiego 2020/2021, studenci realizujący praktykę zawodową nie mogą otrzymać zaliczenia z przedmiotu praktyka zawodowa na podstawie ich aktywności zawodowej.

VI. Wskaźniki ilościowe

1. Wskaźniki ilościowe na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych

L.p.	Forma studiów	stacjonarne	niestacjonarne
1.	Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia.	93,42 pkt. ECTS 51,9%	50,23 pkt ECTS 27,91%
2.	Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych (nie mniej niż 5 ECTS)	Nie dotyczy	
3.	Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć do wyboru (w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS)	70 pkt ECTS 38%	70 pkt ECTS 38%
4.	Liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach praktyk	34 pkt. ECTS 18,89%	34 pkt. ECTS 18,89%
5.	Łączna liczba punktów ECTS za zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne (w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS dla programu studiów)	94 52,22%	94 52,22%
6.	Liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego	30 godz. 0 ECTS	0 godz. 0 ECTS
7.	Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z zakresu nauk podstawowych, do których odnoszą się efekty uczenia się dla określonego kierunku, poziomu i profilu kształcenia.	31 pkt. ECTS 17,22%	31 pkt. ECTS 17,22%